

Esittelyssä australia- lainen mediatutkimus- lehti *Continuum*

Tom O'Regan kirjoittaa australialaisen medialehdessä: "Kaksi ensimmäistä numeroamme on ilmestynyt myöhemmin kuin toivoimme. Ensimmäistä numeroa vaivasivat painopaikasta johtuneet toistuvat ongelmat [...], puhumattakaan siitä että meidän oli opeteltava atk-julkaisusysteemi alusta alkaen." Esipuhetta lukiessani minun (*Lähikuvan* aikataulujen kanssa painiskelleena) oli helppo samastua *Continuumin* alkukauden vaikeuksiin - varsinkin, kun Regan jatkoi esipuhettaan optimistisesti toden, että tästä (1988) eteenpäin *Continuumin* pitäisi kuitenkin ilmestyä aikataulunsa mukaisesti (toivottavasti saman voi sanoa *Lähikuvastakin* tämän numeron myötä).

Moninainen media

Continuum on vuodesta 1987 kahdesti vuodessa ilmestynyt australialainen mediatutkimukseen erikoistunut lehti. Yhtä hyvin sitä tosin voisi kutsua aikakauskirjaksi, sillä lehden numerot näyttävät kaikki olevan tiiviitä kaksisataasivuisia teoria- ja tutkimuspaketteja.

Toimituspolitiikkansa mukaan *Continuum* painotuu elokuvatutkimukseen, mutta ottaa monipuolisesti huomioon muutkin mediat. Lehden artikkelit eivät rajaidukaan pelkästään elokuvan, television

ja videon tutkimukseen, vaan niissä on voitu yhtä hyvin pohtia museo- tai kaupunkitilan kulttuurisia merkityksiä, radion teoriaa, tai performanssin problematiikkaa.

Mediatutkimuksen lehdille ominaisesti *Continuum* on koottu väljien teemojen ympärille. Edelleen saatavilla olevista numeroista Kari Hanetin ja Philip Bellin toimittama Vol 1:2 (1988) tarkastelee elokuvan, television ja populaarikulttuurin erilaisia leikkauspisteitä. Numero sisältää mm. Mary Ann Doanen artikkelin feministisestä elokuvateoriasta, John Fiskin televisiota populaarina mediana tarkastelevan kirjoituksen, Sally Stockbridgen musiikkivideotutkimuksen sekä Robart Pahlavi Bovien artikkelin, joka testaa Fredric Jamesonin teorioiden soveltuvuutta musiikkivideoiden tutkimukseen.

"Film, TV and the Popular"-numeron avainartikkeli lienee Dana Polanin "Film Theory Re-Assessed". Polan aloittaa elokuvateorian tilaa kartoittavan kriittisen artikkelinsa alkuun provokatiiviselta kuulostavalla väitteellä: "Hyödyllisimmän elokuvateorian olisi lakattava olemasta olemassa sellaisenaan." Tällä Polan tarkoittaa, että teorian ei pitäisi luoda elokuvasta kiinteää, määrättyä, essentiaalista objektia, vaan pyrkiä pikemminkin dekonstruoimaan ajatus essentiaalisesta objektista.

Väitteensä tueksi Polan jäljittää elokuvateorian "ei-essentiaalisia" suuntauksia alkaen 70-luvun psykoanalyttisistä kritiikistä. Polanin mukaan sen vielä varsin formaalisen katsoja- ja elokuvakäsityksen tilalle on 80-luvun myötä tullut historialtaan ja psykososiaaliselta kontekstiltaan monipuolisempi ja samalla spesifimpi katsoja. Tämän rinnalla teoreetikot ovat alkaneet vähitellen kyseenalaistaa myös itse elokuvan luonteen kiinnittämällä huomiota mm. äänen merkitykseen pelkän kuvan sijasta sekä kritisoimalla väitettä, ettäokuva olisi *luonteeltaan* - eikä vain tietyissä ilmenemismuodoissaan - narratiivista. Polan kiinnittää luonnollisesti huomiota myös uuteen elokuvahistorialliseen tutkimukseen, jota hän kritisoi taipumuksesta tehdä historiasta essentiaalisten totuuksien lähde. Sen sijasta elokuvatutkimuksen pitäisi pyrkiä näkemään elokuvahistoriakin jatkuvana "liikkeenä" ja kuvaamaan essentiaalisen olemuksen sijasta elokuvaa ympäröivien diskurssien toimintaa tietynä historiallisena hetkenä - eräänlaista "elokuvan arkeologiaan" siis.

Australaasialainen näkökulma

Continuum on alkunumerojensa jälkeenkin osallistunut kiinteästi kansainväliseen elokuva- ja kulttuuriteoreettiseen keskusteluun ja sen sivuilla on usein vierailut angloamerikkalaisista julkaisuista tunnettuja nimiä. *Continuumin* etuja - verrattuna länsieurooppalaisiin ja amerikkalaisiin vastineisiinsa - on sen "geopoliittinen" sijainti. Australiasta käsin toimitettuna *Continuum* mahdollistaa selkeän

FILM, TV AND THE POPULAR

CONTINUUM

VOLUME 1 No. 2 1988

vaihtoehtoisen näkökulman elokuva- ja mediakulttuuriin. Useammassa *Continuumin* numerossa esimerkiksi seurataan huolellisesti sellaisia angloamerikkalaisesta keskustelusta usein sivuun jääviä kysymyksiä kuin aboriginaalien representaatiot valtakulttuurissa ja heidän oma kulttuuri tuotantonsa tai toisaalta koko australialais-aasialainen elokuva- ja mediakulttuuri. Lisäksi *Continuum* on esimerkiksi esitelty ainakin eurooppalaiselle lukijakunnalle lähes täysin tuntemattomaksi jäänyttä varhaista aasialaista elokuvatuotkimusta.

Continuumin päätoimittajien Tom O'Reganin ja Brian Shoemithin kokoama numero "Asian Cinema" (Vol 2:1 (1988/89)) keskittyy otsikkonsa mukaisesti Aasian elokuvakulttuurin eri puoliin. Artikkelit vaihtelevat kiinalaisesta nykyelokuvasta ja kiinalaisten ohjaajien haastatteluista Bombay-elokuvan kulttuurisen taustan jäljittämiseen. Lisäksi siinä esitellään Dhundiraj Gavind Phalken (1870 - 1944) uraa ja kirjoituksia. Tätä intialaista elokuvatuottajaa, elokuvaohjaajaa ja kulttuuripolitiikkaa pidetään ehkä tärkeimpänä intialaisten oman elokuvatuotannon perustajana, joka sekä elokuvatuotannollaan että kirjoituksillaan vaikutti ratkaisevasti hindi-elokuvan myöhempiin vaiheisiin ja sen saamaan muotoon.

"Performance, Theory, Australia" (Vol 2:2 (1989)) sisältää kolme erillistä teemakokonaisuutta. Ensimmäinen käsittelee performanssin teoriaan sekä sen merkitystä erityisesti radiokulttuurille. Seuraava kokonaisuus "Theory Re-viewed" koostuu kolmesta audiovisuaalisuuden teorian eri puolia tarkastelevasta artikkelista. Viimeisenä tässä Brian Shoemithin ja Alec McHoulin toimittamassa numerossa on *Continuumille* ominainen "Australian Media" -kooste, jonka artikkeleista toinen tarkastelee *Crocodile Dundee* Yhdysvaltain vastaanottoa sekä tuottajien elokuvaan Yhdysvalloissa tekemiä muutoksia ja toinen populaarikulttuurin merkitystä teinityöille sekä heidän identiteetilleen.

"Australian Media" -koosteen artikkeleita täydentää osuvasti vuosi myöhemmin ilmestynyt omistettu Eric Michaelsin ja hänen työnsä muistolle omistettu numero "Communication & Tradition" (Vol 3:2 (1990)). Eric Michaels oli hyvin laajalla alueella liikkuva Sol Worthin kaltainen "visuaalisuuden antropologi", joka kirjoituksissaan tarkasteli mm. aboriginaalien asemaa ja heidän videotuotantoaan, etnografian teoriaa, tv-, elokuva- ja mediatutkimusta

sekä yleensä visuaalisuuden teoriaa. Numeron selkärangan muodostaa Michaelsin pitkä artikkeli television vastaanotosta, jossa hän tarkastelee television merkitysten syntyä katsojan, tekstin ja kontekstin välisenä monimutkaisena neuvotteluna, sekä aboriginaalien representaatioita Michaelsin teorioiden perusteella tarkasteleva teemakokonaisuus. Näiden lisäksi numerossa on joukko kriittisiä Eric Michaelsin teoriaa tarkastelevia artikkeleita.

Tilan politiikka

Vuoden 1990 ensimmäinen numero, Institute for Cultural Policy Studies -laitoksen kollektiivisesti toimittama "Space,

Meaning, Politics" (Vol 3:1) on kuvaava esimerkki *Continuumin* monipuolisuudesta. Numero ulottaa median käsittämään audiovisuaalisten viestinten ohella museot, monumentit ja julkiset tilat. Sen artikkelit jäljittävät julkisten ja yksityisten tilojen sekä erilaisten julkisten instituutioiden poliittisia ja kulttuurisia merkityksiä. Käsittelevänsä artikkelit muistuttavat läheisesti audiovisuaalisia medioita tarkastelevia tutkimuksia, sillä yhtä hyvin museoiden, kaupunkien kuin luonnon maisemienkin merkitysten nähdään syntyvän erilaisissa diskursseissa, instituutioiden ja käyttäjien välisissä "kulttuurissa neuvotteluissa".

Esimerkiksi Gaby Porter jäljittää artikkelissaan sukupuolieron merkitystä museopolitiikassa. Hän osoittaa, miten sukupuoleen liittyvät arvoasetelmat, kuten miesten tekemän työn asettaminen kodissa tehdyn työn edelle, tuottaa museoissa toistuvasti yksipuolista historiaa. Esimerkiksi teollisuuden ja teollisen vallankumouksen historiasta kertovissa museoissa nainen - työskentelijä hän museossa tai kotona - on lähinnä vain "hupaisa kuriositeetti" verrattuna varsinaiseen suureen kertomukseen miesten työstä.

Porterin mukaan tähän vaikuttaa ennen kaikkea museoiden näytteillepanopolitiikka, jossa keskeisintä on jako julkiseen ja yksityiseen. Näistä edellisen mielletään työn ja tuottamisen alueeksi, kun taas jälkimmäinen sen vastakohtaksi, lähinnä kuluksen alueeksi. Näin naisten perheessä tekemää työtä ei museoiden luokitteluissa ja näyttelyissä lasjeta samalla tavalla tuottavaksi kuin miesten tekemää työtä.

Paljaimmillaan sukupuolieron merkitys museoiden tavassa luoda miesten historiaa näkyvä englan-

tilliasessa museoiden luokitteluoppaassa The Social History and Industrial Classification. Se jakaa ihmisten erilaiset toiminnot neljään hierarkkiseen ja erilliseen luokkaan: yhteisöelämä, kotielämä, henkilökohtainen elämä, työ. Nämä käsitteet erottavat kodin ja työn kokonaan erillisiin luokkiin, jolloin kaikesta kotona tehdystä työstä tulee ei-työtä. Tämän vuoksi esimerkiksi kotiapulaisten tekemä palkkatyö ei sovi kuin vaivoin tähän luokitukseen, varsinkin kun monet oppaan soveltajista vaativat, että jokaisella esineellä pitäisi olla vain yksi luokitus. Naisten kotona (palkasta tai palkatta) tekemät vaatteet, huonekalut, koristeet jne. (tuottava työ) liitetään näin todennäköisemmin osaksi kodin (siis "ei-työn") kuin tuottavan työn aluetta.

Hyvä esimerkki numeron kirjoittajien tavasta lähestyä tilaa ja sen merkityksiä on Sophie Watsonin artikkeli "Gilding the Smokestacks: The New Symbolic Representations of Deindustrialised Regions". Watson tarkastelee Sydneyn teollisuuskeskuksen (the Central Industrial Area of Sydney) ja Wollongongin kautta tilaan liitettyjä sukupuolisia merkityksiä sekä näiden uudelleenartikuloitjeja muuttuneessa taloudellisessa ja kulttuurisessa tilanteessa.

Kumpikin kyseisistä alueista oli teollisuudessa tapahtuneiden muutoksien vuoksi pitkään kuolemaisillaan, ennen kuin alueiden omistajat ja paikalliset organisaatiot aloittivat aktiivisen mainoskampanjan saadakseen uusia investointeja alueelleen. Central Industrial Area muokkasi pr- ja mainoskampanjoillaan kuvaansa, johon kuului traditionaalisen tehdastyön määrittämä maskuliinisuus, modernin teknologian mukaiseksi. Oleellista tässä alueen symbolisessa uudelleenmerkityksellistämässä oli, että perinteinen ruumiilliseen työhön liitetty maskuliinisuus korvattiin "juppi-tyylisemmällä" sukupuoli-identiteetillä, jota sitten vastasi (tietysti) kuva "puhtaasta", ei-ruumiillisesta, henkisestä teollisuudesta.

Wollongongin johtajat, ammattiyhdistykset ja finanssisuunnittelijat sen sijaan päätyivät toisenlaiseen ratkaisuun. Heidän oli kyseenalaistettava medioissa (kaupungin työpaikkojen menetyksen ja teollisuuden häviämisen myötä) syntynyt kuva Wollongongista kuolevana alueena. Päinvastoin kuin Sydney teollisuusalueella Wollongongissa uudelleenelävöitettiin kaupungin historiaan teollisuuskeskuksena liittyvät perinteiset maskuliinisuuden diskurssit. Vaikka Wollongongin uudesta imagosta vastaavat pyrkivät luomaan kuvan kaupungistaan puhtaana ja "luonnollisena" huipputeknologian alueena, he eivät kuitenkaan liittäneet tähän "uutta" sukupuoli-identiteettiä, vaan pikemminkin yhdistivät vanhan "kovan" ja "ruumiillisen" maskuliinisuuden tähän ympäristöön.

Sekä Sydneyn että Wollongongin teollisuusalueen uudelleenmerkityksellistäminen onnistui. Wat-

sonin mukaan edellinen on alkanut kehittyä kovaa vauhtia australialaisten sijoittajien rahojen myötä, kun taas jälkimmäisen pelastukseksi ovat ainakin toistaiseksi tulleet japanilaiset sijoittajat.

Continuumin keskeisiä etuja on sen monipuolisuus. Elokuva- ja mediatutkimuksen laajetessa ainakin Euroopassa ja Yhdysvalloissa kohti kulttuuritutkimusta *Continuum* on moniulotteisuudessaan ja medioiden rajoja rikkovassa lähestymistavassaan mitä ajankohtaisin. Turhaan se on (Pohjois-Euroopasta katsottuna) jäänyt tunnetumpien eurooppalaisten ja amerikkalaisten elokuva- ja medialehtien varjoon; australialaisella tutkimuksella on paljon uusia näkökulmia annettavana suomalaisillekin tutkijoille.

* * *

Tässä lyhyesti esiteltujen teemanumeroiden jälkeen *Continuumia* on ilmestynyt kolme numeroa. Vuoden 1990 viimeinen numero (Vol 4:1) tarkasteli kustantamiseen liittyviä erilaisia kulttuurisia kysymyksiä. Teemakokonaisuuden "Television and..." (Vol 4:2 (1991)) aiheena taas on mm. television esihistoria, television vastaanotto sekä television suhde "naapureihinsa" (videonauhuriin, mainontaan, elokuvaan,...). *Continuumin* toistaiseksi viimeinen numero kerää nimikkeen "Media / Discourse" (Vol 5:1) alle mm. artikkeleita dialogin merkityksestä elokuvassa, representaation ja "totuuden" suhteesta dokumentissa, journalismin diskursseista sekä mainonnasta ja kulutuksesta (mm. korsetista ja naisen ruumiin konsturoinnista 1920-luvulla). Näistä kahteen jälkimmäiseen palaan laajemmin ja toivotavasti tarkemmin esittelyn myötä, joka tekisi tätä käsillä olevaa esittelyä paremmin oikeutta *Continuumille*.

Martti Lahti

Continuumin tilaustiedot

Vuosikerran (volumen) tilaushinta
yksityiset US\$ 25
instituutiot US\$ 45

Vanhat numerot:

Kaikkia tässä esitellyssä mainittuja vanhoja numeroita on vielä saatavilla. Vol. 4:1 ja Vol 4:2 maksavat kappaleelta US\$ 12.50 ja niitä aikaisemmat numerot US\$ 10 / kappale.

Tilausosoite:

Continuum
Centre for Research in Culture & Communication
School for Humanities, Murdoch University
Murdoch, Western Australia 6150, Australia

Shekit osoitetaan *Continuumille*.